

POSTANOWIENIE

Dnia 6 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku M. w A.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.
o wydanie pisemnej interpretacji przepisów prawnych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 6 kwietnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.
na rzecz wnioskodawcy 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2015 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie z wniosku M. w A. o wydanie pisemnej interpretacji przepisów prawnych.

Wnioskodawca „M.” GmbH w A. Oddział w Polsce w O. złożył do organu rentowego wniosek o wydanie pisemnej interpretacji przepisów w trybie art. 10 ust. 1 ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 584 ze zm.). Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił mu legitymacji do złożenia wniosku.

Sąd pierwszej instancji uznał za nieuzasadnione pozbawienie przedsiębiorcy zagranicznego, który utworzył oddział w Polsce (zarejestrował go w Krajowym Rejestrze Sądowym) uprawnienia wynikającego z polskiej ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, skoro przedsiębiorca ten na terenie Polski zamierza prowadzić działalność gospodarczą, w tym zatrudniać polskich pracowników, co do których z dużym prawdopodobieństwem powstanie obowiązek objęcia ich polskim systemem ubezpieczeń społecznych i opłacania składek w kraju. Sąd pierwszej instancji oparł się w tej mierze na przepisie art. 49 TFUE i na przepisach prawa krajowego dostosowanych do prawa unijnego, to jest między innymi na art. 85 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Sąd Apelacyjny uznał decyzję organu rentowego o odmowie wydania interpretacji przepisów w przedmiotowej sprawie za bezpodstawną, a wyrok Sądu Okręgowego zmieniający tę decyzję na korzyść wnioskodawcy - za trafny. Wskazał, że niewątpliwie również wnioskodawca, będący oddziałem zagranicznego przedsiębiorcy w Polsce, jest legitymowany do wystąpienia z wnioskiem o interpretację co do zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym zatrudnianych przez niego pracowników. Zajął stanowisko, że przedsiębiorca może wystąpić do organu rentowego o wydanie pisemnej interpretacji również w odniesieniu do przepisów rozporządzenia Parlamentu i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE nr L 166 z 30 kwietnia 2004 r.) oraz rozporządzenia Parlamentu i Rady (WE) z 16 września 2009 r. nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 (Dz.Urz. UE nr L 284 z 30 października 2009 r.), w zakresie w jakim przepisy te regulują zasady ustalania właściwego ustawodawstwa z zakresu zabezpieczenia społecznego. W przypadku bowiem, gdy z mocy przepisów powołanych rozporządzeń dla danego przedsiębiorcy (pracowników przedsiębiorcy) właściwe będzie polskie ustawodawstwo z zakresu zabezpieczenia społecznego, będzie on zobowiązany do opłacania (odprowadzania) składek na ubezpieczenia społeczne w Polsce.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 10 ust. 1 w związku z art. 4 i art. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, art. 13 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz art. 49 Traktatu o

funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Skarżący wniósł na podstawie art. 398⁴ § 1 pkt 3 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na to, że w sprawie występuje istotne zagadnienie sprowadzające się do pytania, czy w świetle przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorca zagraniczny uprawniony jest do złożenia wniosku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o udzielenie interpretacji przepisów prawa w trybie przepisu art. 10 ust. 1 ustawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie dostarcza powodów uzasadniających jej przyjęcie do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że skarżący wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które formułuje, przytaczając jednak jako podstawę prawną przedsądu nie tylko przepis art. 398⁹ § 1 pkt 1, ale i jego pkt 2 k.p.c. Zauważyć należy jednak, że między pierwszą i drugą z powyższych przyczyn kasacyjnych występuje związek, a jednoznaczne wyznaczenie granicy między nimi w konkretnych sytuacjach może być utrudnione. (T. Ereciński, J. Gudowski, System Prawa Procesowego Cywilnego. Tom III. Środki zaskarżenia, LEX 2013). W doktrynie wskazuje się również, że pod pojęciem „zagadnienia prawnego” kryją się przede wszystkim przypadki dotyczące wykładni przepisów budzących wątpliwości (W. Sanetra, O roli Sądu Najwyższego w zapewnieniu zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądowego, Przegląd Sądowy 2006 nr 9, s. 16; J. Iwulski, Kasacja po nowelizacji, PiZS 2000 nr 12, s. 28).

Zagadnienie prawne powinno wyrażać problem prawny, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (postanowienia SN: z dnia 19 października 2012 r., III SK 10/12, LEX nr 1228616; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243). Musi być to zagadnienie nowe i nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie sądowym (T. Ereciński, [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, wyd. V, red. T. Ereciński). Jeżeli zagadnienie prawne było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, skarżący powinien wykazać, że wystąpiły okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienie SN z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934; postanowienie SN z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383).

Przedstawione w niniejszej skardze kasacyjnej zagadnienie doczekało się już rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 16 lutego 2017 r., II UK 726/15, Sąd Najwyższy przyjął, że przedsiębiorca zagraniczny, który dla wykonywania działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzył oddział z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, może złożyć w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, opisany treścią art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, wniosek o interpretację przepisów.

Zauważył, że celem wprowadzenia regulacji przyznającej przedsiębiorcom prawo do zwrócenia się z wnioskiem o interpretację przepisu, było zagwarantowanie pewności i przewidywalności ich sytuacji prawnej. Wykładnia celowościowa art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej prowadzi do wniosku, że przedsiębiorca w każdej sytuacji, kiedy przepisy prawne nakładające na niego obowiązek świadczenia daniny publicznej budzą wątpliwości, ma prawo wystąpić o taką interpretację. Sąd Najwyższy w przywołanym wyroku przyjął, że działalność prowadzona przez oddział ma w zasadzie charakter zależny i powoduje bezpośrednie powstawanie praw i obowiązków po stronie przedsiębiorcy. Nie budzi zatem wątpliwości, że z wnioskiem o interpretację wystąpił przedsiębiorca zagraniczny, gdyż oddział nie może funkcjonować we własnym imieniu, lecz korzystając z podmiotowości prawnej

przedsiębiorcy zagranicznego, działa bowiem w jego sferze prawnej (por. M. Szydło, Charakter prawny oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych, PPG 2004 nr 12).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.